

Úvodník

...

Otevřete bránu imaginace, vítáme vás ve třetí odhalené bradavici Wolkrova prostějovského věčného netopýra! Prostějov, město na pomezí probuzení a snění, ožívá v surrealistické fresce festivalových divadel, kde hlavní roli hrají poezie a recitace.

Umělá inteligence zde tančí na zelené lodi ze zrcadel, obklopená mraky binárních motýlů. Je to jen elektronický sen nebo sofistikovaný balet plný paradoxních obrazů, kde se stroje učí psát poezii na křídla motýlů?

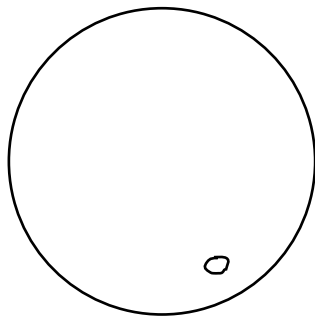
Nakládané hermelíny, orchestrálně uvedené na scénu pomocí létajících talířů, se přetavují v gastronomické symfonie, kde každý kus sýra odkrývá melodii prostějovského kraje.

Jiří Wolker a Edmund Husserl, naši filozofičtí klauni, se potkávají na náměstích Prostějova. Wolker, zrozený ze světla dvou sluncí, se vrhá do Husserlova labyrintu fenomenologie. A my, diváci tohoto neobvyklého cirkusu, hledáme významy ve stínech jejich gest.

Představujeme vám město zapomenutých básníků, kde kameny na ulici jsou sloky a stromy stojí jako tiší básníci, jejichž slova vytvářejí hudbu větru.

Secesní móda ožívá jako déšť barev padající z prostějovské oblohy, kdežto second-handý se stávají branami do jiných světů, kde minulost a současnost tancují ve spirále času.

Třetí den festivalu je jako třetí oko, které nás vede do dalších

vrstev našeho společného snu. Tak pojdme do Prostějova, města, kde budovy mluví jazykem poezie, ulice se mění v divadelní jeviště a my jsme herci v tomto nekonečném, surrealistickém divadle jménem život.

AI

Rozhovory s virtuálními mysliteli

Ani podruhé jsem se nemuse-la výrazně namáhat. Paní AI mi opět složila báseň, tentokrát jde o gastronomickou ódu. Následně jsem ji však ještě poprosila, či spíše jí suše přikázala, zda by mi tu samou báseň nezrecenzovala.

Š: Napiš mi báseň o nakláda-ných hermelínech.

Paní AI:

V sudech z prastarých tradic, nakládané hermelíny spí, v kouzelném nálevu se vyvíjejí, své tajemství nám odhalí.

V sladké koupeli octové, v koření se lásky dotýkají, hermelíny dojmavě voní, chuťové pohárky rozproudí.

Svěží zelení pochutin, kousky radosti pro chuťové pohárky, nakládané hermelíny zázrakem jsou, v křupavosti těla se rozplynou.

Na talířích tančí slavnostně, svůdnými příchutěmi září, nakládané hermelíny,

kulinářskými sny zahalený.

Š: Napiš mi recenzi na tuto báseň!

Paní AI:

Autor báseň představuje jako tajemný rituál, který propojuje prastaré tradice s moderním uměním kulinářského mistrovství.

Báseň začíná slovy plnými magie a záhadnosti, které vytvářejí obraz starých sudů, ve kterých hermelíny „spí“. Toto mystické ztělesnění hermelínů dává básni nadpřirozený rozměr a čtenáři je nabídnut pohled do tajemství, které se ukrývá uvnitř těchto sudů.

Dále autor básně popisuje proces, jakým se hermelíny proměňují v „kouzelném nálevu“. Slova jako „sladká koupel octová“ a „koření se lásky dotýkají“ evokují smyslnost a přivádějí na mysl představu o jemnosti a intenzitě chutí, které se z hermelínů vyvíjejí.

Autor zvolil slova „dojmavě voní“ a „chuťové pohárky rozproudí“, aby podtrhl jejich lákavou vůni a lákavost.

Báseň pokračuje v líčení hermelínů jako „svěží zelené pochutiny“ a „kousků radosti pro chuťové pohárky“, což představuje jejich neodolatelnost a potěšení, které nám přináší. Autor využívá sugestivních slov a obrazů, aby vytvořil dojem, že hermelíny jsou skutečně kulinářským zázrakem, který se rozplyne v ústech a přináší slavnostní tanec chutí na talířích.

Autor dokáže přenést čtenáře do světa hermelínů, kde se jejich chuť a vůně stávají předmětem slavnostního uctívání. Tato báseň je poctou hermelínům a jejich potenciálu přinášet radost a rozkoš prostřednictvím kulinářského umění.

Po včerejší zvědavé otázce, týkající se možné nahraditelnosti básníků umělou inteligencí, vyvstává další dotaz. Myslíte si, že umělá inteligence umí (bude umět) psát stejně dobře jako kulturní žurnalisté nebo literární kritici?

Pavlaína Štěpánka Borská

Na sobotní večer si připravte slavnostní róby pro budoucnost!

Prostějovský shopping

Přijde paní z úřadu a vykoupí to...

Každý ví, že Prostějov je město módy, hanácký Jeruzalém, Wolkerovo rodiště a kdo ví co ještě... Já a moje kolegyně Nikola Beková jsme se hned po ránu rozhodly prozkoumat módní stránku města. A máme pro Vás tipy na pořádný prostějovský shopping (nejen) na závěrečný večer! Samozřejmě podle rad umělé inteligence, která nás nakonec všechny nahradí...

Naše první zastávka byl malý butik na Školní ulici. Tohle místo doporučujeme spíše těm, kdo chtějí na závěrečném večeru vypadat uměřeně a rady umělé inteligence neberou až tak vážně. Ale pospěšte si, jinak dle slov paní prodavačky

přijdou „ženy z úřadu a vykoupí to“. Hned u dveří prý sledují nabídku, šup tunika, šup kabátek, na návštěvníky Wolkráče nezbude nic... Ta slova na mě zapůsobila a okamžitě jsem vyrazila k bankomatu pro cash, aby mi vybraný kousek někdo nevyfoukl. Měla jsem štěstí, po mých šatech už prý pokukovala koupěchtivá úřednice. Ale rezervace ještě platila a paní prodavačka je nedala. Díky bohu!

A teď nějaká divočina. Navštívily jsme Sekáč u AlkoHolky a oblékly modelku Nikolu podle rad umělé inteligence do odstínů metalově zelené. Všechny kousky uvádíme s cenovkami, akorát lahvově zelený šál sto-

nožka mech cosi již není k dispozici. Naše redaktorka v něm totiž bude zářit v sobotu na gala. Ale nezapomejte, ostatní části outfitu tam pořád jsou. Pomohou vám ochotné paní prodavačky a přinejhorším si něco vyberete z kolotoče. Ani na kolotoči však nenajdete nic do chladnějších dnů, které nás tento ročník WP pronásledují. „Kabátky nemáme, jen bolerka, blůzky, je léto,“ objasnila nám paní prodavačka. Nevadí, vyberete si, mají toho hodně. A pokud ne, zítra se chystáme na Galanterii Bivoj Kolář...

Marta Krausová

Prostějovský shopping (butik na Školní)

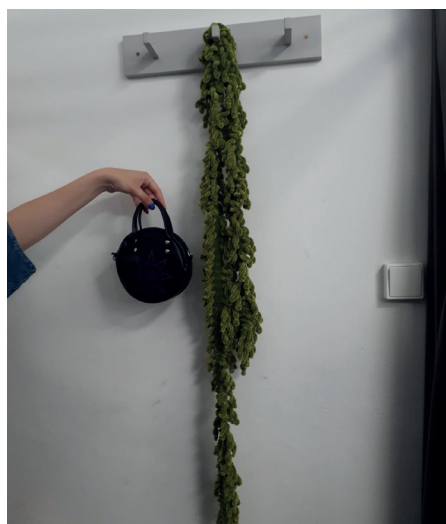
Celý outfit (modelka Nikola)

Šaty tmavě zelené fluorescentní 350 Kč

4 Halenka stříbrná 49 Kč

Zelený šál stonožka mech 39 Kč (prodáno) a kabelka s okem černá 180 Kč

Klobouk Myslivec 89 Kč

rozšířená fotogalerie recitátorů je online na marekgerhard.dastax.cz po zadání kódu wp66st

Rozhovory s recitátory

2. kategorie

Eliška Čadová: Miroslav Huptych – Kočka a výtah

Jak jsi narazila na básníka Miroslava Huptycha?

Setkala jsem se s ním díky mojí učitelce, která vytahovala texty z její obří knihovny. Nebyl to text na první dobrou. Vrátila jsem se k němu až po nějaké době a vlastně ani nevím proč. Často se mi stává, že se mi text na začátku vůbec nelíbí, ale utkví mi v hlavě a později se k němu vrátím.

Znáš i jiné Huptychovy básně?

Ano, moje druhá učitelka poslala holčinu na dětskou scénu s básní. Nevzpomenu si na název, Černé sako, Černý oblek nebo tak nějak. Ale do hloubky jsem se jeho tvorbou nezabývala.

Čím tě právě báseň Výtah a kočka zaujala?

Jsou mi blízká sociální témata, která se v básni objevují. Také tím, že je psána v moderním jazyce. Pro lidi je pak její obsah mnohem lépe představitelný než u starších autorů.

Co je „výtah“ a co je „kočka“?

Na to úplně nechci odpovídat. Není to báseň o výtahu a o kočce. Výtah je pro mě určitým prostorem, který značí nějakou necitlivost vůči nám i druhým lidem...

Ester Gracerová: Emil Juliš – Výkřik

Jak dlouho trvalo, než jsi zjistila, jak s textem zacházet?

Učila jsem se ho na poslední chvíli, takže krátce. V obvodním kole jsem ho říkala ještě bez po-

hybů. Dostala jsem radu, abych si s ním hrála. Pak jsem na týden lehla s horečkami, potom během dvou dnů jsem přišla na současnou podobu. Šlo to dost samo.

Říkala jsi, že ti porotci dříve vytýkali závěr. Jak se ti podařil dneska?

Uvědomila jsem si, že nechci hledat jeden dokonalý klíč. Spíš mám několik možností a vyberu jedno podle situace. Dnešní řešení mi přišlo zatím nejlepší, ale možná ho ještě změním.

Co tě na textu nejvíc baví?

Proces objevování. Bála jsem se, že se mi zautomatizuje, ale to se nestalo. Za což jsem vděčná sobě i divákům, protože ti vždycky interpretaci ještě posunou.

Lukáš Bureš: Etgar Keret – Dobré úmysly

Je Patrick Grace skutečná osoba?

Popravdě nevím, nezjišťoval jsem to. Předpokládám, že je to fiktivní postava podle toho, jak se chová, podle altruismu, kterým trpí (Pozn. red. – pokud je Patrick Grace skutečný, určitě není držitelem Nobelovy ceny za mír).

Znáš někoho podobného?

Asi ne.

Která z obou postav je ti bližší? S kým se více ztotožňuješ?

Určitě s vypravěčem. I jako s malým chlapcem v sirotčinci i s jeho rozpolceností v pozici nájemného vraha. A zejména při konfrontaci s Gracem. Je to ve

skutečnosti dobrý člověk, který nechce dělat nic špatného. Jenom dělá svou práci. Nedokážu si představit sebe v pozici Patricia Grace. Jeho chorobná dobrosrdečnost je obrovská zátěž.

Noemi Fritsová: Dino Buzzati – Příjemná noc

Jak jsi spokojená se svým výkonem?

Jsem ráda, že jsem to řekla celé v kuse. Chyby byly jenom zanedbatelné. (smích)

Viděla jsi někdy požírající se hmyz? Nebo jiné živočichy?

Přímo hmyz ne. Viděla jsem psy a kočky, jak požírají jiné savce. A kočku, jak žere ropuchu, hrozně u toho ječela.

Při přednesu máš konkrétní představy...

Mám. Když už si nedokážu představit zvířata, tak si místo nich představuju lidi.

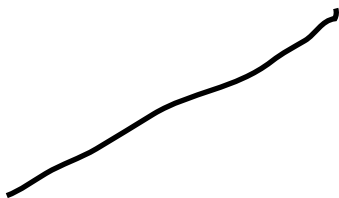
Jak jsi se k textu dostala?

Jednou jsem se probudila a měla jsem ho v ruce. A v tu chvíli jsem si řekla, že to je ono.

Co čekáš, že ti řekne porota?

Jana Machalíková bude ráda, že nejsem celá v černém, že jsem si vzala něco barevného. Taky že jsem se naučila text, jelikož jsem před čtrnácti dny přísahala, že se ho naučím. Pracovala jsem na tom. (smích)

Samuel Zheng: Marian Palla, Bernhard Roetzi – Kdyby byl Krtek velkej jako prase, Průvodce stylem pro muže

Dělal sis sám dramaturgii?

Ano. V autobuse, když jsem letěl do Barcelony. Byl to poslední den, kdy jsem mohl odeslat přihlášku a texty na přehlídku. Dokončil a poslal jsem texty z letiště.

Knížky, ze kterých jsi čerpal, jsi ale už měl vyhlídnuté...

Jo, věděl jsem, že chci zkombinovat průvodce a Mariana Pallu. A vzniklo z toho tohle.

Co za knížku je Průvodce stylem pro muže?

Je to reálná, současná knížka. Návod jak se oblékat, jak být ve společnosti správným mužem.

V jakém vztahu oba texty stojí?

Baví mě silný kontrast života Mariana Pally, který je pro mě absolutně šílený a obdivuhodný. Proti tomu stojí návod, jak bych měl žít. Marian Palla tak vůbec nežije, žije svůj vlastní svět.

Máš svůj outfit vymyšlený od začátku, nebo vznikl postupně?

Vznikal postupně. Nejprve jsem měl na Valmezu (pozn. red. – mezinárodní festival poezie ve Valašském Meziříčí) jenom tričko s pejskem a kočičkou. Potom jsem si řekl, že to chce něco ostřejšího. Na krajskou přehlídku jsem našel svojí dětskou čepičku a mikinu, což mám i tady.

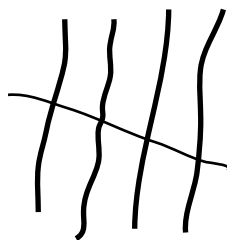
Vítek Staša

Najděte svůj hlas!

Stojíme na kluzkém kameni uprostřed jezera a hledáme rovnováhu. Přeskakujeme z kamene na kámen, až se postupně dostaneme na břeh. Všechno je vratké, každý pohyb doprovází heknutí, vzdech nebo zajíknutí. Když jsme na břehu, není však nic v bezpečí. Je třeba si vytvořit pavučinu, po které bychom se mohli pohybovat ve vratké výšce. Každou chvíli zafouká vítr, který nám kazí rovnováhu. Nakonec je tak silný, že padáme jako ve zpomaleném záběru až na zem. Tam nás začne pod záda tlačit krtčí hromádka, ke které se za chvíli připojuje nesnesitelný hmyz. Tlačení a bodání nás donucují vstát. Nacházíme se na zelené louce, vidíme kolem sebe známé lidi, slyšíme odbíjení zvonů. Přichází chvíle zbavit se svých ksichtů a prohodit si je s někým jiným. Pak si ještě umeleme slovo. Nakonec se navzájem podělíme o své soukromé jazykolamy pro štěstí.

Nerozumíte, nechápete, jste zmatení? Jděte na hlasovou rozcvičku s Janou Machalíkovou a pochopíte. Celý podivný příběh vám začne dávat smysl, a navíc budete skvěle naladěni pro svůj přednes a celý den!

Vítek Staša

Rozbory

„Můžete si to setsakramentsky užít, když sežerete něčí mozek.“

Rozbor recitátorů 2. kategorie

Rozbor recitátorů probíhal po pěti skupinách. Jelikož nás nebylo přítomno redaktorů pět, ale dvě redaktorky, přinášíme vybrané úryvky, které jsme zachytily.

Martina Longinová, Vladimíra Bezdíčková, Jan Andrlé, Gabriela Zelená Sittová

Agáta Mašková, Gerhard Rühm / Pavel Novotný: *Vyznání víry*

Martina Longinová: Pochválila bych tě za neotřelý výběr, tematicky přitažlivý. Suverénně přicházíš na jeviště a říkáš nám o tom, čemu věříš. Je to svým způsobem popisný text. Ale líbil se mi tvůj přístup, jdeš do toho s odstupem a ironií. Volíš věcný přístup. Je to přehledné a realisticky vyprávěné. Teď se dostáváme k tomu ale. V textu je něco víc. Je tam přesah, metafora. Něco, z čeho by nás mohlo mrazit. Kdy se vám vaří mozek? A s tím, Agáto, nepracuješ dostatečně. Potřebovalo by to daleko jasnější výklad.

ML: Jak jsi o textu přemýšlela?

Agáta Mašková: Jako o konzumním způsobu života, je to směřované na lidskou hloupost. Sdělení tam bylo až moc. Snažila jsem se to odlehčit.

ML: Doporučila bych ti různými výrazovými prostředky sdělení zvažnět. Ale text ti v tomto ohledu moc nepomáhá. Musíš najít prostředek, jak ho proměnit. V druhé půlce textu, týkající se mozku, bylo nutné najít téma. Jak na to, neporadím. Musíš si sama najít možnosti. O co ve finále jde, z toho úplně nevychází. Musíš si zaexpremiménovat, pak by to bylo velmi zajímavé. Vylezla ti krásně malá místa v textu. To docela podstatné nebylo dotažené. Co kdybys sis to začala uživat? Nechci tě nabádat k úchylárně. Ale něco ve smys-

lu – co byste tomu řekli, přátelé, kdybychom si dneska uvařili něco docela jiného. Já vám řeknu jak, taky vám poradím recept. Je to tenký led. Nechci, abys to dělala prvoplánově. Víc si vyložít pointu – proč je autor textu přesvědčivý, že nám recept bude chutnat? Abychom přes tebe pochopili, že nám to zcela jistě chutnat bude. To je na tobě jako interpretce. Aby to znělo: „Můžete si to set-sakramentsky užít, když sežerete něčí mozek.“

Noemi Fritzová, Dino Buzzati / Kateřina Vinšová: *Příjemná noc*

ML: Ty jsi asi vždy byla silnější v próze, máš ráda výzvy. Uročíš své interpretační schopnosti, orientuješ se v textu. Líbí se mi plynulost vyprávění, humor. Kdo text nezná, hezky ho vedeš. To se mi moc líbilo. Mám tu ale otázku kontrastu mezi životem v baráku a v zahradě. Jde o způsob, jak si to užíváš, o atmosféru prostředí. V obýváku se z pohledu vyprávěče nic neděje, je tam mrtvo. A venku je život, džungle. Z mého pohledu by kontrast udělal plastičtější vyprávění. Zamyslet se nad kontrastem dvou prostředí. Jak by se dala dotáhnout zahrada. Na mě to bylo moc rychlé. Mohlo by to přidat na humoru věci. Jak tvoříš postavy, to mi přijde akorát. Stěžejní je otázka zřetelnějšího členění ve dvou polohách. Aby to nebyl popis situací, abys je pochopila s prožitkem. Vylezla by víc plasticita.

ML: Dám ti ještě brouka do hlavy. Kde je pro tebe nosné téma? Emocionální těžiště?

Noemi Fritzová: Jde o srovnání dění v zahradě se světem. To je první místo, kde není zahrada oddělená od obýváku, začíná se to propojovat.

ML: Nosné téma se ti bude hledat špatně. Ale kdybys přece jen nemohla najít místa, klíčové momenty, o které bys mohla opřít hlavní téma, abychom nezůstali ve srovnávání dvou světů. Kdyby sis například uvědomila více téma měsíce – to by mohl být ob-
loub textu. Ale to je moje interpretace. Text mi připadá dobrý v tom, že o něm můžeš přemýšlet. Je to dobrý materiál. Interpretačně si nás obohatila.

Jakub Smejkal, Ivan Kraus – *Na piano*, z knihy *Má rodina a jiná zemětřesení*

ML: S textem ses popasoval výborně. Našel sis text, co tě baví. Má nosnou zápletku, se kterou dobře pracuješ. Výběr na tělo. Dokážeš být osobní a autentický. Pěkně členíš text, nespěcháš. Všechno jsem stíhala pobrat. Moc hezky pracuješ s publikem, zpětnou vazbou. To je devíza dobrého přednášeče. Přesvědčila jsem se, že i jistý intonační stereotyp může být vtipný. Nejenže pracuješ tímto způsobem, ale pracuješ dobře i s dílčími pointami. S tím souvisí i rytmus, který je opakující, ale funkční.

ML: Jak dlouho se vlastně věnuješ přednesu?

Jakub Smejkal: Od páté třídy, teď jsem ve třetáku, takže už je to dlouho.

ML: Mám velkou radost, když někdo dospívá k vlastnímu interpretačnímu stylu. To si určitě zachovej. Svůj svérázný styl přednesu.

Natálie Šafránková, Eve Enslerová / Bronislava Bartoňová – *Tančím*

Vladimíra Bezdíčková: Srovnávali jsme tvůj text s výkonem Ester. Jde tam taky o pohyb. V tom tvém jde o dvě části. Nejdřív je úvod do situace. A pak nám nabízíš všechny alternativy pojící se se slovem tančím. A poté se najednou v textu odehraje přechod. „Tančím, protože se můžu dotknout hudby“ – je to otevření do jiných sfér. Pak je další část – tančím s jiným úmyslem, v jiné situaci. A pak se začíná tančit proti něčemu a za něco. Proměňují se významy. V textu se odehraje velikánský vývoj. Od člověka tančícího z radosti ze života, pak to jde dál a hlouběji. Nakonec říká – uvědomuju si, že jsou tady koncentráky, lebky – já to nechci. Jsem rebel. Tančím proti, setřásám. Je v tom gradace. A jako posluchač bych toho chtěla být účastná. Té proměny účastná být nemůžu, neslyším ji tam. Vášeň, rebelii, sílu, úmysl – chci ji slyšet, chci ji vnímat, co tě k tomu vede. Jako posluchač potřebuji, abys mi to umožnila. Je tam veliké téma svobody, touhy

po ní. Potřebuju slyšet, že tě to rozčiluje, že ti není jedno osud – světa, tvůj; že nechceš už být ta slušná holka.

Natálie Šafránková: Pro mě to není tak depresivní text, jak to první pohled vypadá. Tancem si pomáhá.

VB: Potřebuju ale vědět, že to tak je. Potřebuju vědět, že má vevnitř nějakou bouři. A to neslyším. Je to někde na půl cesty. K proměně pro mě jako posluchače nedochází. Potřebuju slyšet, že se začíná vnitřně bouřit.

Alžběta Rokytová, Ivan Wernisch – *Clemence*

Jan Andrie: Proč jsi nepoužila celý text? Ale i tak mi tvé vystoupení přišlo povedené.

Alžběta Rokytová: Spletla jsem se.

JA: Kdybys použila celý text, vystoupení by to uzemnilo. Oceňuji, že se ti podařilo vykreslit atmosféru nevěstince, i když jsi tam pravděpodobně nikdy nebyla (alespoň doufám). Také do přednesu tolik netlačíš hned na začátku a snažíš se vykreslit hysterii Clemence. Trochu ti ale vypadla jedna postava: stará Blažková. Obecně by se na vykreslení postav dalo ještě zapracovat. Probarvit to. A víc celý text vystupňovat, tak aby působil jako jeden výkřik. Hrozně se mi líbilo spojení „vzdělaný kretén“, to jsi říkala nádherně! Vzdělaných kreténů je teď opravdu hodně, to je podle mě nejhorší lidský druh vůbec.

Viktorie Bechná, Christian Morgenstern / Emanuel Frynta – *Tři zajíci*

JA: Tento text představuje příležitost, jak si hrát se slovy. Hodně stojí a padá na kreativitu a hře. Přišlo mi, že tvoje podání je následující: Tohle je můj pohled, jestli chcete vnímat svět, tak jako já, tak si ho poslechněte a třeba budete vnímat stejně – stejně sjetě.

Viktorie Bechná: Ano, tak jsem to nějak myslela.

JA: Vše mi tam sedělo. Ale pozor na drobné detaily. Například v textu je „tři zajíce“, a ne „tři

zajce". Když se tahle koncovka spolkně, text se pokazí, protože právě „tři zajíce“ představují v Morgensternově básni první rozhodující krok mimo bránu racionality.

Zuzana Simandlová, Slawomir Mrożek/Otakar Bartoš: *Setkání*

JA: Hezky se ti podařilo vyjádřit „já“ hlavní postavy. Ale v nějaké fázi mi splývalo, kdo přesně mluví. Neboj se užívat tělo. Ne abys něco hrála, ale třeba střídala pozice napjatý/uvolněný, abychom mohli lépe odlišit, kdo mluví.

Josef Čurda, Wislawa Szymborska / Vlasta Dvořáčková – *Balada*

JA: Jaký v básni vidíš příběh? Přemýšlím, jestli není třeba být na správné uchopení tohoto textu starší. Nezlob se, ale zrazuje tě to už od začátku. Jde o baladu, která je baladická právě v tom, že se z hlavní postavy stane loutka a končí tragicky, i když se jinak v podstatě nic zásadního neodehraje. Vlastně hrozně obyčejná věc, ale když se děje konkrétnímu, blízkému člověku, tak není obyčejná...

Josef Čurda: Pro mě je ta báseň hlavně o zradě, která tu postavu dožene k takovému konci.

JA: Rozumím. Musím říct, že máš technicky hrozně dobře položený hlas. Skvěle mluvíš, ale poněkud se to kazí tím, že jsi občas nejistý a dáváš důrazy na místa v textu, kde nedávají smysl.

Lukáš Bureš, Etgar Keret / Tereza Černá, Magdaléna Křížová – *Dobré úmysly*

JA: Boží volba! Jedná se o vynikající příběh nájemného vraha a jeho oběti. Moc mě to bavilo! Akorát, když jsi skončil, nebylo jasné, jestli končíš, a chyběla tomu razantní tečka na konec, nějaká pointa. Dále by chtělo více rozlišit dva hlavní hrdiny, aby si nebyli podobní. Pořád se mi zdálo, že oba dva jsi byl hlavně ty sám. Také pozor na časové roviny – celý text je vyprávěný v minulosti a je třeba to respektovat. Musíš také držet celistvé obrazy a nesmí se text rozpadat na jednotlivé věty.

Samuel Zheng, Marian Palla, Bernhard Roetzl / Alena Prošková – *Kdyby byl krtek velkej jako prase, Průvodce stylem pro muže*

JA: Jak vnímáš svůj text? Pro mě bylo tvé vystoupení celé takové rozporuplné...

Samuel Zheng: Ztotožňuji se s textem, tak jak jsme ho poskládali. Líbí se mi určitý rozpor, který v něm je. Kontrast jednotlivých částí. Taky je v něm cítit tlak společnosti, na to jaký má člověk být.

JA: Každopádně toho textu z příruček o módě bylo možná až moc. Ztrácel jsem se.

SZ: Šlo nám o vytvoření iluze kruhu, ve kterém se točím. Tomu odpovídá motiv slunce, kdy se v textu opakuje: „Slunce zalezlo a vylezlo.“

JA: Rozumím, ale myslím, že by v textu měly být jasnější předěly. Jinak je ale výsledný text skvěle poskládaný a vidím v něm souvztažnost mezi jednotlivými částmi.

Lukáš Bureš: Pro mě text sjednocují pasáže s příručkou. Hrozně se mi to líbilo!

SZ: Byl to pro mě trochu experiment. Vybočení. Ale je pravda, že bych text mohl proškrtat.

Tereza Faltýnová, Bohumil Mathesius – *Zpěvy staré a nové Cíny: Hra o jeptišce*

Gabriela Zelená Sittová: Máš krásný hlas a umíš výborně pracovat s tempem a rytmem. Celé vystoupení na mě silně zapůsobilo. Když jsi recitovala, řekla jsem si: „Pozor, ona má názor.“ Takže je vše skvělé, akorát tvé vyjadřovací prostředky jsou tak výrazné, že by to chtělo někde zobyčejnit. Celkově to byl velmi pěkný výkon, jeptišku jsem takto neslyšela. Takže ano, dneska mě to přesvědčilo.

Alexander Koukol, Jiří Orten – *Hrob nezavřel se – koláž básní*

GZS: Zbytečně jsi pospíchal a hledal předěly. Také jsem zaregistrovala rozpačité popocházení, přešlapávání. Tvůj obličej ilustru-

je, že jsi vnitřně v textu a ty to ani nevíš. Postoj máš ale jinak smířený a minimalistický. A máš trochu zoufalý výraz v obličejí, je vidět, že se intenzivně soustřeďíš. Myslím, že bys měl obecně víc pracovat s vypravěčským klidem.

Šimon Škrdla, Jan Těsnohlídek – výběr básní

GZS: Skvělé! Líbilo se nám, že jde současného básníka. Také bylo vidět, že se jedná o text, který je ti blízký a zároveň na toho autora tak trochu kašleš, když čteš. Nehledě na to, že bylo osvěžující, jak jsi zpíval. Ale měl bys lépe používat pauzy a důrazy. A nerozumím tomu, proč jsi neuváděl názvy básní. Také by mohlo to celé více vygradovat. Mám na mysli ten výstup „odšpuntovat“ a být ještě přesvědčivější.

Šimon Škrdla: Chtěl jsem to říct civilně, aby mi posluchač věřil a básně nezněly přemotivovaně.

GZS: Chápu, ale mohl jsi to podat více beatnický. Ne burcovat obecnost, ale spíš ve stylu „já chci žít pravdivě a to je to, na čem mi záleží.“ Mám i takové drobné připomínky: mohl bys lépe členit verše a dát textu správné podtóny, aby to bylo plastičtější. Každopádně děkujeme za výběr básníka!

Eliška Nedvědová, Petr Borkovec – *Sebrat klacek*

GZS: Celkově jsi pro mě výrazná interpretka, která má velký dar vytvořit velmi živé dialogy. Udělala jsi je hodně výrazné, a přitom to nebylo příliš, jako by to pravděpodobně bylo u někoho jiného. Chválím krásnou montáž a krásnou expozici. A skvěle udělané postavy! Líbily se se mi jemnosti, co jsi si v textu upravila. Celkově se mi líbí, že se nebojíš říznout do textu. Taková řezničina.

Pavlaína Štěpánka Borská, Marta Krausová

Rozbory

Verš, metafora, rytmus, zvuk

Seminář s Liborem Vackem

Sedíme v městské knihovně, účastníci se postupně scházejí z oběda. Libor Vacek rozdává papíry s básněmi, nechává nám prostor, abychom si je sami přečetli. Následuje otázka po autorovi, jedná se o báseň Jáchyma Topola. Je psána hovorovým jazykem, volným veršem, bez interpunkce, bez velkých písmen. První úkol zní jednoduše: kam bychom při interpretaci umístili tečky? Vzápětí však zjišťujeme, že je v rozložení vět v textu velká benevolence. Je vhodnější poklesnout hlasem po každém verši, i když má jen dvě slova? Nebo radši spojit sedm

veršů do jedné věty? Diskutujeme o možnostech členění, o obrazech, které mají zůstat pohromadě, o významových nuancích, které se proměňují spolu s členěním verše. Vzápětí se od detailů a jednotlivých řádků a slov dostáváme ke smyslu celku. Jaký je vztah mezi mluvčím a jeho dívkou? Co značí popsaná událost? Byl jejich vztah vyprázdněný, nebo zaplňoval kus básníkovy života? Takto se ptáme celou hodinu. Nacházíme množství různých výkladů, pohledů, detailů, které se podílejí na celkovém vyznění básně a na možnostech interpretace.

Podobně si počínáme i u dalších textů, dvou básní Miroslava Holuba. Přecházíme od dobového kontextu k prvkům uvnitř textu, od formálních vlastností, jako opakování slov a hlásek, k významovým rovinám. I báseň, která se na první pohled zdá banální nebo nepřiliš záživná, se po krátké diskuzi stává mnohokrát podstatou podle toho, jak každý z nás přihazuje svůj pohled na věc, svoji zkušenost, svůj postřeh. Poslední interpretovanou básní je první zpěv Nezvalova Edisona. Jsme zavaleni množstvím metafor, harmonií rytmu a rýmů, nevyhnutelností

refrénu. Bavíme se o možnostech hlasové interpretace. Máme se zastavovat u jednotlivých obrazů nebo se raději nechat unášet proudem řeči? Obě možnosti dávají smysl, členění opět skýtá různé možnosti. Opravdovou výzvou se stává přednést první desítku veršů na jeden dech, v jednolitém, skoro reportérském stylu. Podle Libora Vacka je to možné, v mládí toho prý byl schopen. Několik z nás se o to pokouší. Po pěti verších je každý s dechem v koncích. Tím se, po vyčerpávajícím výkladu několika básní z významové i formální stránky i jejich vzájemného působení, naplňuje náš čas a rozcházíme se. Libora Vacka jsem se však ještě zeptal na několik otázek.

Věnoval ses jako interpret raději poezii, nebo próze?

Dokud jsem jezdil na festivaly, dělal jsem výhradně poezii. Dílem to bylo dáno vnějšími

podmínkami, protože třeba ve Valmezu se próza vůbec neinterpretovala. Dílem proto, že mě poezie bavila víc. Nořit se do metaforického textu bylo větší dobrodružství, s prózou jsem si dlouhou dobu nevěděl rady, neměl jsem s tím zkušenost.

Dokázal bys jmenovat nějaké oblíbené básníky, když jsi recitoval, a teď? Změnilo se to nějak?

Já jsem na tuhle otázku nikdy nedokázal odpovědět. Samozřejmě že když mi bylo 17, učaroval mi Hrabě nebo Kainar, ale autoři, kteří mě momentálně oslovili, se měnili často. Spektrum autorů se jenom rozšiřuje a ten proces pořád trvá. Jednoho oblíbeného bych jmenovat nedokázal.

Ptám se na oblíbené básníky, jelikož by mě zajímalo, podle jakého klíče jsi vybíral autory na svůj seminář...

Upřímně, na začátku jsem byl trochu bezradný. Pak jsem si začínal vzpomínat na různé texty, se kterými jsem se setkal buď jako interpret nebo jako lektor, když jsem někoho na přednes připravoval. Doplnil jsem to dvěma texty, na kterých jsem nepracoval, ale dobře je znám, nějakým způsobem mě provázejí.

Včera jste se věnovali Hrabětovi a Wolkerovi, dneska Topolovi, Holubovi a Nezvalovi. Jaké autory máš připravené na příští dny?

V záloze mám tři texty od Seiferta, z různých období tvorby, potom Hrubína a jeden příběh od Holana. Zaměřuju se na sice různorodé texty, které ale mají silnou vazbu mezi formální, zvukovou a významovou stránkou, což se pak může projevit při hlasovém projevu.

Zdrhnout z Indie

Reverzní dveře; Brno

Rozhovor s herci Filipem Janouchem a Annou Stenzlovou
Jak jste zvolili téma vaší literární předlohy? Proč zrovna *Láska v době globálních klimatických změn*?

Filip Janouch: Zvolili jsem ho na základě toho, že jsem tři měsíce žil v Indii, a když jsem se vrátil, dostala cenu Magnesia Litera kniha Josefa Pánka *Láska v době globálních klimatických změn*. Zaujala mě a přečetl jsem si ji. V době covidu jsme nemohli zkoušet v divadle a hledali jsme něco komorního a krátkého, co bychom mohli hrát v menším počtu, a scházet se. A napadla právě tato kniha. I když nakonec tak krátké nebylo.

Já jsem právě byla zvědavá, jestli jste byli někdy v Indii?

Anna Stenzlová: Já ne.

Ale přesto jste hrála Indku, člověka z jiného kontinentu, jiné kultury. Jaké to pro vás bylo?

AS: Šla jsem na to spíše přes vztah dvou lidí, který je stejný bez ohledu na to, o jakou kulturu se jedná. Indické atributy postavy jsem pak ztvárnila především na základě knížky, která pro mě byla vzhledem k tomu, že jsem nebyla v Indii, výchozí.

Na mě jste ale působila jako Indka. I přestože jste blond, viděla jsem ve vás Indku. Mám na vás ještě jednu trochu bulvární otázku: přišlo mi, že máte na jevišti ohromnou chemii... jste kolegové...?

(smích) FJ: Kamarádi, kolegové.

AS: Zajímavý postřeh.

Filipe, působila na vás Indie podobně jako v té knížce? Měl jste taky takový kulturní šok, jaký je

vidíme na začátku hry?

FJ: Působila na mě úplně stejně. Probírali jsme to i s Josefem Pánkem, který se stal naším kamarádem. Dokonce jsem se zakoukal do jedné Indky, takže pro mě bylo jednoduché to prožít, protože jsem chápal, o čem ten text je.

Poslední otázka: jaké máte zkušenosti s reakcemi publika na vaši hru?

AS: Zažili jsme vlahé reakce i „burácivé“ publikum. Vždycky jsme z toho čerpali a nereagování nutně neznamená, že lidé to neberou. Naopak občas se do toho lidé tím víc ponoří.

FJ: Jednou se nám stalo, že se nikdo nesmál a pak za námi lidé chodili, že je to zasáhlo. Jindy se zase smáli celou dobu a brali to jinak. Takže je to různorodé.

Marta Krausová

Recenze

Stůl / Celta / On / Ona

Cesta do Indie, všude přítomný smog, špína, puch, horko, lidi – tolik, tolik lidí, tolik pachů, vjemů, úplavice, tyfus, mor, aids, ona. ONA.

Soubor Reverzní dveře si coby předlohu zvolil novelu Josefa Pánka *Láska v době globálních klimatických změn*, kterou uvádí pod stručnějším názvem *Zdrhnout z Indie*. Pánkova kniha získala uznání literární kritiky, obdržela Literu za prózu a jako text rezonující současným děním jej také uvedlo pražské MeetFactory v roce 2019 v režii Ondřeje Štefaňáka. Příběh českého intelektuála, který vycestoval do chaotické Indie, který postrádá vlastní kořeny, který se topí v předsudcích, rasismu zasutém kdesi hluboko pod střeoevropskou kůží, takový příběh, navíc psaný ve stylu tlaku – či poetického niterného toku, provokuje a k vlastnímu uchopení vyzývá. Nelze se proto divit, že se brněnský soubor pod vedením Kamily Konývkové uchýlil k autorské dramatinizaci.

Centrem jejich příběhu není však jakkoli třeskuté či módní téma, ale prostá láska. K ní soustředí tok slov i pečlivě volené dialogické pasáže. Hraje větší roli příběh nebo pocit? Vzhledem k zvoleným inscenačním prostředkům se kloním spíše k druhé variantě. Slova sice padají, leckdy v hutném tempu, avšak důležitější jako by byl pohyb, postoj, vzájemné vztažení se, dotyk, úsměv. Partnerská souhra jediných dvou herců na jevišti Anny Stenzlové a Filipa Janoucha je v kontextu amatérského divadla mimořádná. Onu příslovečnou „chemii“ doplňují propracované pohybové pasáže. V nich je notně využíván výrazný scénografický prvek – velká celta. Z jedné strany tmavě zelená, navozující pocit městské špíny, ze strany druhé zářivě oranžová připomínající indické sárí (tradiční oděv), nebo jednoduše bezpečí a pohodlí, klid. Kompaktní 70minutovou inscenaci oba herci utáhnou bez problémů a k tomu, co si sami vytýčili jako cíl: k hledání citu na nepravděpodobných místech, v sobě samém, završí oblouk dostatečně uspokojivě a (v některých momentech) i působivě.

Dějový obsah může zůstat leckdy nedořečen, popřípadě nikdy nevyřčen, a diváků nezbyvá, než na tuto skutečnost přistoupit, nechat se unášet obrazy a patřičně dramatickou hudbou. Nebo lze takovou cestu odmítnout a ptát se po původu toho, co vidím. A to může být kámen úrazu. Předpokladem souladu mezi jevištěm a hledištěm je vzájemná synergie, napojení, nedojde-li k němu, co bylo nevyřčeno mi může začít notně scházet. Můžu se ptát, jaký je morální kredit hlavního protagonisty? Jak se vztahuje ke světu, svému okolí. Jeho sebestačství a lítostivost nad neschopností normálně citově fungovat – jednodušeji: být šťastný, se snadno diváků přejí. Stejnou měrou mi pak začne překážet plachta, dialogy se povlečou, postavy nijak nevyvinou, temporytmus bude klopýtat až k neúnosně protahovanému milování. Jakou cestou se dáte, je na vás.

Divácká percepce se u inscenace *Zdrhnout z Indie* štěpí a plodí hutnou a podnětnou diskusi. Nejenom tím se vymyká, nejenom tím stojí za zhlédnutí.

Vít Malota

Zčernal boží svět

Bobkový list; Hradec Králové

rozhovor se souborem

Vaše představení kombinovalo hodně uměleckých forem, můžu se zeptat, jaký je věkový průměr vašeho souboru?

Tomáš Jedlička: Osmnáct až devatenáct let. Každý z nás se do představení snažil přinést něco navíc. Viděli jste autorskou hudební stránku, balet... Julie Březinová nám udělala choreografii. Já jsem složil hudbu na začátek.

Podepsal se tento váš vklad na výsledku, který jsme viděli?

Od začátku jsme chtěli dělat něco jiného než klasickou činohru, se kterou máme hodně zkušeností. Chtěli jsme

tentokrát udělat něco jiného. Dát si výzvu. Ale musím říct pravdu, Erben u nás v souboru ze začátku neprošel.

A jak se tedy stalo, že jste si ho nakonec tak osvojili?

To bylo Terkou, naší lektorkou. Ona má skvělou dovednost nadchnout lidi. Celkový vývoj představení byl dlouhý. Nejtěžší bylo vyhýbání se doslovnosti. Zkoušeli jsme vlastně od nuly, absolutní ilustrace, a postupovali k symbolu.

Ztotožňujete se tedy s pojmem umělecké představení?

Tereza Vodochodská: Vůbec.

Jak říkal Tomáš, znak, symbol, kostra, to jsme chtěli. A hlavně dynamiku pohybu! Díky tomu jsme mohli vypustit pár slok z předlohy. Když děláme vlny, je tam padák a je na sto procent zjevné, co se děje, nemusí se to vyslovovat a je to zábavnější, dynamičtější. Erben je ohromně náročný materiál, musím říct, že jsem ho nikdy nechtěla dělat. Ale jedna studentka si ho tak trochu vysnila, tak jsme nakonec všichni čelili výzvě. Samozřejmě jsme nechtěli nejznámější balady, hledali jsme hlouběji. Chtěli jsme být jiní.

Nikola Beková

Recenze

Rej umrlců

Kytice Karla Jaromíra Erbena je základním kamenem českého literárního kánonu, a to zcela právem. Hutné, biedermeierovské balady o tom, že každé přestoupení řádu stíhá neúprosný trest, jsou založeny na silných dramatických situacích, ve kterých jde doslova o život. Mají efektní dějový spád i vytříbenou básnickou formou plnou zvukomalby, prosté, ale o to účinnější lidovou poezií inspirované metaforiky ostrých stříhů a úderných point. Jejich až krystalická vytříbenost je na jednu stranu (pochopitelně vedle jejich dramatickosti) zřejmě hlavním lákadlem, proč je inscenátoři opakovaně pokoušejí, a zároveň i hlavním problémem při převodu do scénické podoby. Erben jako by už nic víc než slova nepotřeboval. Proto scénické podoby *Kytice* často působí buď ilustrativně, či ornamentálně. Anebo taky obojí. Důkazem je třeba pestrobarevný filmový klíč F. A. Brabce anebo podle

mě (jinak diváky i kritikou poměrně opěvovaná) inscenace režijního tandemu SKUTR v Národním divadle.

Divadelní soubor Bobkový list z Hradce Králové se tak ve své erbenovské inscenaci *Zčernal boží svět* postavil před složitý úkol a nutno hned na začátku podotknout, že se s ním vypořádal s odvahou a úctyhodně. Mladý soubor je nesporně vybavený, a to i hudebně a pohybově, sehraný a vzácně vyrovnaný. Ocenit si zaslouží taky dramaturgický výběr dvou neprofláknutých balad, kdy se nepotkáme ani s obligátními *Svatebními košilemi*, *Štědrým dnem* nebo *Vodníkem*, ale s méně známými *Holoubkem* a *Dceřinou kletbou*. Obě balady pojí nejen motiv holoubka, ale především vina mladé dívky-vražedkyně. Soubor chytře hledal nějaký inscenační rámec, jak k předloze scénicky přistoupit, a našel ho v jakémsi umrlčím reji, kdy mrtví vystupují z hrobů a my se můžeme dozvědět, jaké životní příběhy se skrývají za hřbitovními náhrobky. Kvůli tomu, že inscenace začíná výstupem dvou

hudebníků s kytarou a kajonem a pohybovým sborem dívek se silným „zombiem“ líčením, mi připomněla mexický Den mrtvých, kdy se živí můžou setkat se svými zemřelými. Asociace s hispánským prožíváním religiozity, s její větší rituálností a silnějšími kořeny v předkřesťanských tradicích mě ale poněkud rušila s ohledem na podstatně jinou tradici přísné erbenovské religiozity viny a trestu. Především ovšem ale dryáčnický herecký (ale i hudební) klíč často přehlušil příběhovou složku balad a odváděl pozornost jak od důležitých motivů (zásadní informaci, že žena z *Holoubka* se provinila ne příliš rychlým odložením smutku, ale tím, že svého muže otrávila, je snadné přeslechnout), tak od psychologie charakterů a vztahů mezi postavami. Je pak nejen obtížné vnímat prostý děj, ale především se na nějakou postavu napojit a třeba s ní i soucítit. Přesto mi ale v paměti zůstane několik výjevů, zejména zmnožený obraz matky z *Dceřiny kletby*, která marně hledá pochopení prostým položením hlavy na dceřino rameno.

Jitka Šotkovská

Rozbor divadla poezie

Zahájení první rozboru představení divadel poezie se na letošním Wolkrově Prostějově ujala **Jitka Šotkovská**, která všechny srdečně přivítala. Následně představila letošní, lehce oproti minulému roku obměněnou porotu a sympaticky pro všechny připomenula, že smyslem rozboru není, aby nám parta rádoby chytrých lidí něco rádoby chytrého povídala, ale abychom se obohacovali navzájem v tom, jak vnímáme divadlo.

Prvním tématem k diskuzi byla inscenace **Zdrhnout z Indie** od brněnského souboru **Reverzní dveře** v režii **Kamilly Konývkové a souboru**. Nejprve bylo tradičně dáno slovo přítomnému publiku. Jarka Holasová ocenila největší scénografický prvek – plachtu. Další divačka nabídla pohled „běžného diváka“. Překvapilo ji, že lze globální téma zpracovat divadelně, a ptala se, co je k tomu vedlo. Nejprve byla v šoku, ale poté zjistila, že v tom lze nalézt mnoho zajímavých věcí. Jde o téma společenské, ale zároveň osobní a křehké. Podle ní byly použity jednoduché prostředky (stůl, stolička, plachta), které ale udělaly velkou práci. Ocenila by, kdyby se to hrálo ve venkovním amfiteátru, což bylo později dovysvětleno tak, že by bylo vhodné, kdyby si každý divák mohl najít sám pro sebe vhodnou vzdálenost a mohl volně přijít a odejít. Další divák vyzdvihnul, že přednést téma vztahu dvou lidí prosáknuté rasmem takto intimně dokáže jen divadlo. Dále probíhala diskuze o tom, koho by to vlastně mělo oslovit, na což bylo různé názory od rasistů po mužskou polovinu populace.

Vít Malota nejprve ocenil živou diskuzi a zadoufal, že se jí podaří udržet po celý festival. Zmínil, že inscenaci již viděl v NoDu, kde byl více otevřený prostor a povedlo se mu zde napojit na 100 %, prostor patřil jim a byl to jejich svět a nechal

se unášet jejich plachtou. Vnímá chlapa, co o sobě ví, že je hovado, a i to o sobě říká, ale snaží sám sebe nějakým způsobem uchopit, navíc ve světě globálních klimatických změn, kde nemůže dýchat. Teď se však nedokázal napojit kvůli jevišti. Viděl obraz jejich světa, ale nebyl v něm. Otázkou pro něj zůstává, i přes krásný obraz milování, kde prodali naplno svou obrazivost, zda jejich svět není příliš čistý a sterilní přes deklarovanou špínu. Chtěl by však velmi poděkovat oběma hlavním představitelům za jejich velkou jevištní energii, koncentrovanost, napojenost a přítomnost na jevišti, což je na této úrovni unikátní.

Vojta Bárta poděkoval na začátku své promluvy za výjimečnou práci se světlem. Byla zde vidět neuvěřitelná energie a schopnost udržet pozornost samotným příběhem. Poté však zmínil, že bude větší pochybovač. Neví přesně, kde je podle něj problém, jestli už v samotné předloze anebo ve velkém jevišti, kde jsou některé detaily strašně zvětšené. Měl velké pochybnosti, jak se k celému tématu vztahuje hlavní postava (i autor), dalo by se to více okomentovat, pracovat se špínou i s tím, co není čisté ve vztahu dvou civilizací. Byl to de facto ufnukaný západní týpek, který si může všechno dovolit. Bylo to podivně machistické až postkoloniální. Víc se jim daří vystihnout lyrickou křehkost napětí mezi dvěma lidmi, ale jiné vrstvy, společenské, nejsou zreflektovány tak, jak by pro mohly být, pak se to všechno ztrácí v plachtě, která je ždímaná ze všech stran. Celkově je to však podle něj výborná inscenace, ale příliš čistá a estetizovaná. Má z ní pak pocit typického západního fňukání.

Pro **Lucii Veličkovou** se paradoxně tato témata dostávala do pozadí a do popředí se dostala zahlcenost nitra světem, hledání domova a pravidel a toho, co je normální pro každého v jeho

osobním světě. Kdyby to spojila s tématy kolegů, všechny témata hlavní postava hrnula na sebe a řešila, až z toho musel být jen zoufalý. Milostná scéna byla podle ní neúměrně dlouhá k příběhu a temporytmus zde spadnul.

Ivo Kristián Kubák nejprve zmínil, že se občas také snaží dívat očima „blbého diváka“. Před závorkou by vytknul, že soubor v inscenaci přemýšlí divadlem, našli svou látku i dramatickou situaci. Ale co vidíme? Příběh mladého, heterosexuálního muže ve středním věku, zajištěného západáka, který se zamiluje do doktorandky, kterou si možná ve své nadrživosti vymyslel. Není to podle něj postkoloniální přístup, ale čistě koloniální, navíc strašně antropocentrický. Obě osoby jsou bytostně protivné, on je ufnukaný vědec a ona nafrněná Indka. Otázkou je, zda jsou představená témata nosná. Mají je spíše jako koření – rokokové ornamenty na obyčejném příběhu, který není ani tak hluboký. Použité prostředky mu přišly nesourodé a nespojily s tématem, nechápal, co tam dělá stůl, scéna soulože zabrala třetinu inscenace. Může jít o pastičku na snoby.

Jitka Šotkovská by se chtěla inscenace zastat. Všechna její pozitiva by neměla zapadnout, takto kvalitní světla na amatérském divadle nevidá. Ocenila herce, jak si umí dát navzájem čas, i práci s pauzou, režijní práci s rekvizitami, plachtou i hudbou. Vždy to fungovalo, i když metaforu nerozklíčovala. Prostor obsáhli ve dvou lidech, což je obdivuhodné. Zmínila, že je jediná, kdo četl předlohu. Na začátku viděla problém v tom, jak se na to dívá divák, kdo příběh nezná. Strašně trvá, než zjistíme, kdo je hlavní představitel. Předloha je výborná i dobře zvolená, v předloze se velmi dobře reflektuje pozice muže, který vyrostl v předsudcích a má to v sobě zakořeněné, i když je globální vědec. V předloze to je reflektováno, v insce-

naci to podle ní také fungovalo, ale přemýšlí, jestli nebyl rozpor v lyrickém pojetí, kdy herec říká velmi drsné promluvy, ale hraje mladicky rozdychtěně, kdy nevidí globální krizi, jen ufnukanost. Momenty špíny by se mohly dostávat víc i přes vedlejší postavy (němečtí turisté střídající se na 13leté holčičce). Nevadí jí lyrický přístup – próza je lyrická, ale lyričnost není v tom, aby to sklouzávalo do stále stejné unylosti, mělo by se víc pracovat s barvami.

Následovala ještě krátká diskuze diváků. Jedna z divaček zmínila, že to viděla pohledem muže, který se dívá na všechny ženy stejně. Sice o ní říká, že je krásná, ale nezajímá ho její nitro, jen fyzično. Další to přišlo celé nedůvěryhodné a nevěřila tomu. Následně se dostal ke slovu soubor, jehož zástupkyně zmínila, že udělali výběr z předlohy, kdy museli velkou část novely vynechat. Chtěli to vést po vztahové lince dvou lidí, diskuze je pro ně důležitá jako zrcadlo i ve vztahu k samotným tématům.

Druhá část diskuze se stočila k inscenaci **Zčernal boží svět** souboru **Bobkový list** v režii Terezy Vodochodské. Nejprve se opět dostala ke slovu divadelní veřejnost. První slečně se líbilo, jakým způsobem byla již od začátku evokována atmosféra hřbitova. Dále se nás porota zeptala, kdo si obě erbenovské balady pamatuje. Ozvala se první divačka, která sice pochopila základní příběh, ale nechápala, kde se vzala zloba od prvního manžela. Jarka Holasová zmínila, že když viděla živé nástroje a živé kluky, tak byla nadšená, ale postupně se utrápila přeřvanou hudbou, což zmiňovali i další diváci, který dále vadila i velká doslovnost.

Lucie Veličková chtěla svého pedagogického hlediska zejména ocenit práci souboru i výběr klasického díla. Bylo jí však líto, že neví, co si o tom tématu soubor myslí. Celé se to shodilo nahranou hudbou, nebylo přes ni slyšet, nepracovali s veršem jako veršem, pouštěli se do rozehrávání vztahů, ale ty vztahy nešlo přečíst. Slilo se to do roz-

pohybovaného obrazu.

Ivo Kristián Kubák zmínil, že Erben byl génius, který to napsal skvěle. Co chtěl říci, umístil do veršů, i již samotné verše obsahují celý příběh. Co s těmi verši tedy dál dělat? Ilustrovat je, či kontrastovat? Toto rozhodnutí je podstatné. Zdvojují význam, který když je cpán do mozku dvakrát, tak se mozek unaví. A pak mohou vyřadit důležitá slova. Někteří diváci neví, proč ji pronásleduje bývalý partner, že jde o otravu. Když dceru honí noční můry – jaktože na ni kráká současný partner, když o tom nic neví. A k tomu všemu hudba, která sama nese příběh – dramatická slova, situace a hudba – mozek praská. Je to možné takto dělat, ale nebude jejich divákem.

Vít Malota by rád diskusi trochu zmínil. Na počáteční „rej kostlivců“ přistoupil, protože to mělo jistou atmosféru. Je zde hodně nezvyklých (pro ZUS) prostředků najednou – tanec, světla, hudba. Živé nástroje pracují samy o sobě hezky – pak je zbytečné tam dávat filmovou hudbu. Z něčeho, co by mohla být sympatická pohybová drobnička, vzniklo něco velikašského. Prostor to zabil, hudby bylo víc, než je nutné, přehlušila to a ztratil se význam. Zůstala jen obrazovost. Je nutno se rozhodnout – podkres, nebo nechat živou hudbu. Problém je zde i u tance, jak to hudba dělá veliké, tak je nutné dát pozor, aby to nepůsobilo nechtěně komicky, je potřeba to vyvážit nebo do toho dorůst, čehož nejsou zatím schopni. Poslední věc – skrz soustředění se na mimoslovní prostředky se zapomene na text, a jaké informace nese, není tam význam. Je nutno určit zásadní věci, které to obsahuje. Je však skvělé, že se do toho pustili a chtěli si to udělat po svém, je dobré že se zabývají Erbenem a dělají ho po svém.

Vojtu Bártovi začátek přišel efektní ve stylu Addams Family – rakvičkárna! Významy se postupně navzájem potlučou, důležitá je zde práce s kontrastem a akcentem. Všichni jsou šikovni i v tom, že dokážou

pracovat v takto velké skupině. Zkusili si však moc věcí naráz a pak to nemusí vždycky vyjít a můžou je zradit, když to nemá jasnou přehlednou strukturu.

Pro **Jitku Šotkovskou** šlo o úctyhodný pokus, jak se s Erbenem potkat. Soubor je sehraný, slyší na sebe, potýkat se s Erbenem je strašně těžký úkol, i na profi úrovni. Zopakovala, že Erben drží sám o sebe, proto je velmi složité najít scénické ztvárnění, která nejčastěji skončí v ilustrativnosti. Zde je to na rozdíl od Kytice F. A. Brabce i inscenace SKUTRU vlastně velmi vkusné. Nahodilo jí to mexicko-halloweenská slavnost mrtvých, hroby se otevírají a mrtví vyprávějí, což jí přijde jako zajímavý inscenační klíč, který může fungovat. Dryáčnická forma byla však až příliš stylizovaná a odtahovala nás od příběhu, což je největší bolest inscenace. Nejsou tam momenty zjemnění – náznak psychologie, je příliš hluboce ve své vině, nikdo ji nebalí, i matka je dryáčnická mrtvola, takže nelze číst její vztah k dceři, krom záblesku, kdy ji položí hlavu na rameno.

Ivo Kristián Kubák dále ocenil dramaturgii, že právě tyto dvě balady mohou velmi rezonovat díky svým tématům dodnes i pro mladou generaci (vztah matky-dcery, nechtěné těhotenství, dospívání, apod.). Jde o nejrealističtější texty z celé Kytice.

Nakonec dostala slovo režisérka, podle níž bylo hlavní téma viny. Původně Erben nechtěli vůbec zkoušet, ale nakonec se s ním rozhodli poprat. Celá inscenace byla jejich autorská, rozhodně nic nekopírovali, hudbu původně chtěli nechat jen v živé podobě, ale nakonec se rozhodli nechat inscenaci v podobě, která postoupila z krajského kola. Soubor spolu funguje již 10 let a tohle je jejich poslední hra, každopádně poděkovala za všechny diskuzní podněty.

Vítězslav Adamec

Proč tu nejsou?!

Včera jsem představil básníka sice v recitátorských kruzích opomíjeného, leč dosti známého. Dnes se podíváme na autora, který byl již za svého života, a zůstává v mnoha ohledech dodnes, outsiderem. Jedná se o Richarda Weinera (1884–1937).

Proč jsem ho označil za outsidera? Byl židovského původu, ovšem své víry se zřekl. Byl homosexuál a emigrant: od roku 1919 do své smrti v roce 1937 žil v Paříži, kde pracoval jako zahraniční redaktor Lidových novin. Dodnes zůstává spíše mimo učební osnovy a vzpírá se i jednoduchému zařazení k literárnímu směru.

Richard Weiner (bez názvu)

Z nečistě vzňatých trav střevličích houfů teče
měděné magma. Démon zpupně trůní,
výhnní se zpíjeje. — A spasmodické křeče
zděšených sfér, žíhaných čmoudem vůní.

Běsnící vedro, kvasem jich trpíc, drásá
vlastní své útroby. Strunkají stařečtí cvrčci,
splihlý dráždíce chtíč. Vilná vražda se krčí
pod chlípnu zemí, jež lenivě sukni kasá.

Polední ženky, zpustle znectěné krasavice,
znalecky odkrývají vnadidla zpocených stehén,
a náhle, běsem jaty, vstaly, a zoufajíce,
na rzivých mezích spílají pustému osudu běhen.

Polední démon tehdy, zraky byv krhavými
slunce, jež vrcholilo, takto ztupil,
vítězně rozhlédl se, z výhnně upil,
nedbale důtky vzal a švihl jimi.

(ze sbírky *Mnoho nocí*, 1928)

Přitom by si zasluhoval pozornost z mnoha důvodů: vystudoval pivovarnictví, ale přesto dal přednost literatuře. Vydal šest básnických sbírek a několik povídkových souborů. Jeho povídky jsou intelektuálně velmi zajímavé. Např. povídka *Prázdná židle* je založená na vysvětlení, proč onu povídku nikdy nenapsal. V průběhu vysvětlování ji však začíná psát a zároveň se stává její součástí.

Básně Richarda Weinera bývají označovány za jedny z nejobtížnějších v české literatuře, což je vedle jeho neznámosti dalším důvodem, proč ho na

Wolkráči nemůže recitovat jen tak někdo. Velmi rozvinutá souvětí jsou plná archaických výrazů, novotvarů a složitých metafor, takže mnohdy musíte strofu přečíst několikrát, abyste vůbec pochopili, o čem je řeč. A i tak se vám to možná nepovede.

Vítek Staša

První letošní soutěžní představení **Zdrhnout z Indie** brněnského souboru **Reverzní dveře** bylo celé obaleno v bollywoodsko-eurobeatovém repetitivním rytmu, který měl na svědomí skladatel, divadelník a klavírista **Jonáš Konývka**. Nade vším se vznášela věčná trubka se svými hadími, melodickými zákruty. Zaslechli jsme i indicko-balkánskou pouliční směs bubnů, pozounů a tub a vyvrcholení přišlo v uhrančivé metaforické sloní eroextázi pornohudby z Bangalore. Neodpustím si celkový osobní dojem, že ve své nepřepjaté naléhavosti šlo o jednu z nejsilnějších inscenací, které jsem za dlouhou dobu zažil.

Následně si královéhradecký soubor **Bobkový list** připravil

Hudební okýnko

Pivní stroje času

Dnes vám v této rubrice představíme taje **Edmunda Husserla**, prostějovského zakladatele fenomenologie, kterýžto svým zaujetím pro *jevení přirozeného světa* proměnil západní filozofické myšlení naruby. Nutno podotknout, že Prostějov svého slavného rodáka řádně tají a Váš zájem o něj bude krutě potrestán. Za jedinou expozici věnovanou tomuto fenoménu jsem se vydal do Špalíčku za kostelem, kde má expozici prostějovské muzeum. Vešel jsem dovnitř a za rohem u pokladny seděly dvě identické paní, pravděpodobně sestry, možná dvojčata, dokonce jednovaječná?! Ač nemám rád, když za mnou v muzeích někdo chodí a kazí mou intimitu, jedna z nich neváhala a vedla mě nahoru po schodech a postupně přede mnou rozsvěcovala. Místo Husserla se však přede mnou zničehonic zjevily desítky mužských i ženských aktů, protože zde má zrovna výstavu fotograf **Robert Vano**. V záplavě bradavek a hýždí jsem málem zapomněl na Edmunda. Naštěstí zde však byl.

Ale nad schody za provázkem. Porušil jsem muzejní zákon a stoupal nahoru. „*Stát tam nesmíte!!!*“ Odhalen při činu vrátil jsem se zostuzen o několik schodů níž a provázek vrátil do správné polohy. Naštěstí se mi povedlo v rychlosti vyfotit několik panelů, ale „*pana Vana fotit nesmíte!!!*“ Vana jsem nefotil, ale o Edmundovi jsem díky tomu odhalil některé pikantnosti. Jeden z jeho spolužáků na něj prásknul: „*Byl to velký spáč. Uměl rychle usnout během vyučování, takže jsme do něho museli strkat, abychom ho vzbudili. Když ho učitel vyvolal, vstal, ospale zíval a civěl do prázdna.*“ To mi něco připomíná... Ale nebyl to jen lenoch, ale i romantik-čičač! „*Vzpomínám na dobu své první lásky. Byl jsem u zahradníka Haina v Prostějově a donesl jsem si ze zahrady nádhernou růží. Uchvátila mě její vůně...*“ Ach... A co mají Robert a Edmund společného podle AI? „*Robert Vano, mistr aktů, a filosof Edmund Husserl – oba tvoří portréty skutečnosti: Vano pomocí*

svého fotoaparátu zachycuje krásu a podstatu lidského těla, zatímco Husserl prostřednictvím svých myšlenek sonda hloubky lidského vnímání. Spojení? Oba, svým jedinečným způsobem, odhalují a interpretují, jak vnímáme a poznáváme svět kolem nás.“

Husserlova díla vám jako redakce zarecitujeme **v 24/7 v 1:00**, těšit se můžete na díla *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie, Filosofie jako přísná věda, Ideje k čisté fenomenologii a fenomenologické filosofii a Karteziánské meditace* a další fenomenální lahůdky.

P. S. Původně jsme vám slibovali, že vám v této rubrice představíme i neznámé prostějovské hospody a díla budem recitovat právě tam, ale bohužel většina hospod zavírá před naší uzávěrkou a zároveň jsme tak zasekáni, že musíme nakonec slevit z našich chvástavých slibů.

Vítězslav Adamec

erbenovské představení **Zčernal boží svět**. Již úvodní scénografie napovídala, že živá hudební složka (kytara, cajon, gongy a zvonkohra) bude hrát velkou roli, což je nutno rozhodně ocenit. Celý tok pohybů a dějů se nesl ve funerálním hřbitovním duchu a hudba byla sama o sobě silný významotvorný prostředek. Zejména v druhé polovině však již mnohem více nastoupila filmově-muzikálová hudba z repráků, která život reálných nástrojů i celé inscenace ve své přehnané bouřlivosti a válečnosti velmi přehlušila, až *zabila*, což je jistě jistou škodou. Erben v Hollywoodu by se možná cítil lehce nepatřičně... „*Zabila jsem holoubátko, matko má, zabila jsem holoubátko – opuštěné jediňátko – bílé bylo jako sníh.*“

A nelze vynechat závěrečný kotěrovský, nečekaně bujarý večírek při **cimbálovce Primáš**. Včera jsem vás trapně uvedl v omyl, že jsou to bolearadičtí Primášové, ale ve skutečnosti jsou to jejich neméně dobří stejnojmenní přerovští kolegové. Nejdříve byli lekteři trochu v ostychu, protože cimbál není jejich denní chleba, ale nakonec se zábava zvrhla v dekadentně-hanáckou veselici, kde i největší Sudeťáci v sobě našli kus moravské krve, a i v redakci jsme tančili každý s každým jak Rose s Jackem na Titanicu. „*Tancuj, tancuj, vykrúcaj vykrúcaj len mi piecku nezrúcaj, nezrúcaj!*“ Musím ocenit hlavně rozverného cimbálistu, který si vychutnával úder do každé strunky i charismatického kontráše se sympatickým ostychem,

když dával asi osmý přídavek – „*Eeeeeeeej Macejko macejko ko-ko-ko-ko, zahraj mi na cenko, ko-ko-ko-ko. Na tú cenkú strunú. Nu-nu-nu-nu, ej, dzunu, dzunu, dzunu, nu-nu-nu-nu.*“ Kam se hrabe Morgenstern...

Na další kapelu si musíte počkat až na zítřejší páteční večer, což nás vybízí k tomu, abychom se iniciativy chopili sami a zahráli si sami tradiční fláky a cajdáky, protože mezi horami na hotelu v Olomouci zabili Janka, Janička Janka, miesto jelenia...

Vítězslav Adamec

Prostějovská nakládačka

díl třetí:

Křížová cesta

Svou úlohu беру vážně. Je 11:28, nemám hlad, ale vyrážím za hermošem. Oklepala jsem se ze včera, vím, že musím být silná. Trochu přemýšlím o tom oleji. Definuji si to jako Stockholmský syndrom – vůbec na něj nemám chuť, ale neumím si to bez něj představit. Každé pomýšlení na pokrm přináší specifickou formu vnitřního svrbění.

Prvních pět hospod nic. U Ječmínka mi pán ani neodpověděl. Přemýšlím o své práci. Mám existenciální krizi.

Kočuju Prostějovem a říkám:

dobrý den, promiňte, že ruším, vím, že máte zrovna polední menu, ale nemáte v nabídce nakládaný hermelín? Opravdu tímhle pomáhám divadlu poesie?

Zažívám úšklebky, zažívám pohrdání. Už ani nedoufám. Z boty se stal žralok. Nemám vodu. Všude mají jen chlast. Trochu se mi točí hlava. Jsem u nějakého motorestu. Je to daleko, na okraji města. Po silnici kmitají kamiony. Míjím fresky pizzek (malé picičky) na baráčích. Nechci se vzdát. Nevím, co mám dělat. Mám sklony se prožívat. Prvotní pozitivita se ukazuje jako destruktivní. Prošla jsem 16 podniků.

Omylem vejdu znovu do Ječ-

mínka, už nemůžu. Je 13:04. Asi budu muset sebe samu zklamat. Volám do pár hospod, jejichž čísla jsem našla na internetu, jestli náhodou... je to boj... je to těžké... vzdávám to...

100g Ječmínkovy tvarůžky v pivním těstíčku s vařeným bramborem 169/126 Kč (nehodnoceno)

Smrdím tvarůžkama. Stydím se, promiňte. Prosím, pomozte mi.

*Nikola Beková,
mučednice hermelínů*

Omluvy:

Omlouvám se Janě Machalíkové, že její medailonek nebyl uveden v úvodním čísle. Jelikož se stala členkou poroty toto úterý, je nutné toto pochybení vynahradiť.

Jana Machalíková

Několikanásobná laureátka Wolkrova Prostějova. Vystudovala výchovnou dramaturgii na DAMU, kde nyní i vyučuje. Porotkyně, účastnice i pořadatelka nejrůznějších recitačních přehlídek. Spoluzakladatelka Středoškolské improvizací

ligy a České improvizací ligy. Dále je členkou pražského týmu zdravotních klaunů. Veliká milovnice jídla, která zásadně jezdí na wolkráč Regiojetem, kvůli jejich nabídce dobrot.

Dále se omlouvám Františku Halasovi, že jsem ve včerejším čísle neuvedl jeho podobiznu. Napravuji to níže.

*Pokorně se omlouvající
Vítek Staša*

Redakce Wolkrova Prostějova 2023

Martin Kuncl, Nikola Beková, Vítězslav Adamec, Pavlína Štěpánka Borská,
Marta Krausová, Vít Staša Foto: Marek Gerhard
Vydává NIPOS ARTAMA
neprošlo jazykovou korekturou